

Basisstof 1 Eten en gegeten worden**alleseters**

Dieren die planten en dieren eten; vormen de tweede of hogere schakel van de voedselketen.

consumenten

Alleseters, planteneters en vleeseters; leven van de energierijke stoffen die planten maken.

energiearme stoffen

Stoffen die weinig energie bevatten, bijv. koolstofdioxide, mineralen, water en zuurstof.

energierijke stoffen

Stoffen die veel energie bevatten, bijv. glucose en andere koolhydraten, eiwitten en vetten.

fotosynthese

Proces waarin bladgroenkorrels koolstofdioxide en water omzetten in glucose en zuurstof met behulp van energie uit zonlicht.

kringloop

Zich herhalend proces waarin stoffen steeds opnieuw worden gebruikt.

mineraal (voedingszout)

Energiearme stof in de bodem die planten kunnen opnemen met hun wortels.

planteneters

Dieren die planten eten; vormen de tweede schakel van de voedselketen.

producenten

Organismen met bladgroen; zetten energiearme stoffen om in energierijke stoffen.

reducenten

Bacteriën en schimmels; breken energierijke stoffen uit dode organismen af tot energiearme stoffen.

stofwisseling

Alle omzettingen van de ene stof in de andere stof in een organisme.

vleeseters

Dieren die dieren eten; vormen de derde of hogere schakel van de voedselketen.

voedselketen

Reeks soorten, waarbij elke soort wordt opgegeten door de volgende soort in de reeks.

voedselweb

Alle voedselrelaties in een ecosysteem.

Basisstof 2 Piramiden**biomassa**

De hoeveelheid organische stoffen in een organisme.

piramide van aantallen

Schema dat laat zien hoeveel individuen in elke schakel van een voedselketen voorkomen.

piramide van biomassa

Schema dat laat zien wat het gewicht is van alle organische stoffen in elke schakel van een voedselketen.

Basisstof 3 Koolstofkringloop en stikstofkringloop**koolstofkringloop**

De verschillende stoffen waarin koolstof kan voorkomen en van het ene organisme naar het andere gaat.

stikstofkringloop

De verschillende stoffen waarin stikstof kan voorkomen en van het ene organisme naar het andere gaat.

Basisstof 4 Biologisch evenwicht**abiotische factoren**

Invloeden uit de levenloze natuur, bijv. temperatuur, neerslag.

biologisch evenwicht

Toestand waarin de grootte van elke populatie in een ecosysteem schommelt om een bepaalde waarde.

biotische factoren

Invloeden uit de levende natuur, bijv. voedsel, roofdieren.

ecosysteem

Gebied met alle abiotische factoren en populaties die er leven.

individu

Eén enkel organisme.

levensgemeenschap

Alle populaties in een bepaald leefgebied.

optimumkromme

Diagram dat voor een abiotische factor de minimale, de optimale en de maximale waarde van een soort laat zien.

populatie

Groep individuen van dezelfde soort in een bepaald gebied, die zich onderling voortplanten.

Basisstof 5 Aanpassingen bij dieren**gestroomlijnd**

Lichaamsvorm met weinig uitsteeksels om de weerstand (van water of lucht) zo klein mogelijk te maken.

haaksnavel

Korte, kromme snavel om een prooi in stukken te scheuren.

hoefgangers

Organismen die op de toppen van hun tenen lopen.

kegelsnavel

Korte snavel om zaden te kraken.

pincetsnavel

Rechte, spitse snavel om insecten te vangen.

priemsnavel

Lange, dunne snavel om voedsel te vangen in ondiep water of in een zanderige bodem.

schutkleur

Kleur die overeenkomt met de omgeving, waardoor een dier niet of minder opvalt.

teengangers

Organismen die op hun tenen lopen.

zeefsnavel

Brede snavel om voedsel uit het water te zeven.

zoolgangers

Organismen die op de hele voetzool lopen waardoor het steunoppervlak groot is.

Basisstof 6 Aanpassingen bij planten**huidmondje**

Kleine opening in de opperhuid van bladeren waardoor de plant stoffen kan opnemen en afgeven aan de lucht.

klimplant

Plant met hechtwortels of ranken om zich vast te houden aan muren en andere planten.

luchtkanaal

Kanalen in de stengels van waterplanten om zuurstof naar de wortels te brengen.

schaduwplant

Plant die groeit op een plek waar veel schaduw is.

waslaagje

Laagje vetachtige stof op de bladeren van planten dat verdamping tegengaat.

waterplant

Plant die in het water leeft.

zonplant

Plant die groeit op een plek waar veel zonlicht is.

Extra 7 Ecosystemen in nederland (verdieping)**climaxecosysteem**

Het laatste ecosysteem dat wordt gevormd.

humus

Mengsel van dode organismen en reducenten.

successie

Ontwikkeling waarbij het ene ecosysteem overgaat in het andere.

Extra 8 Exoten (verbreding)**exoot**

Uitheimse soort die door de mens in een gebied terecht is gekomen.

inheemse soort

Soort die oorspronkelijk in een gebied voorkomt.

uitheemse soort

Soort die niet van nature in een gebied voorkomt.